

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HETU-uudistuksen HE jatkovalmistelu ja aikataulu

Kaj Välimäki
HETU-johtoryhmä
24.5.2022

HETU-uudistuksen keskeiset ehdotukset

- Etärekisteröintimenettely käyttöön ulkomaalaisille VTJ-identiteetin luomiseksi ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä varten
- Uusi yksilöintitunnus VTJ:ään henkilön yksilöiväksi tunnukseksi
- Sukupuolineutraali henkilötunnus käyttöön vuodesta 2027 alkaen
- Ulkomaalaiselle henkilötunnus nykyistä aiemmin, esim. oleskeluluvan hakemisvaiheessa
- Ulkoinen palveluntarjoaja voisi ottaa ulkomaalaisen tiedot vastaan myös VTJ:ää varten
- Muutokset pääsääntöisesti VTJ-lakiin, yksilöintitunnus myös yleisiin tietosuojasäädöksiin

HE-luonnoksen lausuntokierros

- Lausuttavana olivat
 - HE-luonnos
 - Henkilötunnuksen vaihtamista koskeva arviomuistio sekä
 - Henkilötunnuksen käyttöä koskeva informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelma
- Lausuntoaika päättyi 4.3.
- Yhteensä 123 lausuntoa
- [Lausunto – Lausuntopalvelu](#)
- [Lausuntoyhteenveto](#) julkistettu

Lausuntopalaute

- Yleisesti ottaen positiivista palautetta
 - Esimerkiksi maahanmuuttajien tilanteen helpottaminen sai kannatusta
 - Muutamilta toimijoilta kritiikkiä hankkeen tavoitteisiin liittyen.

Lausuntopalaute

- Keskeiset kriittiset huomiot
 - Henkilötunnuksen antamisen laajentamiseen liittyvien uudistusten ja yksilöintitunnuksen käyttöönottojen lykkääminen ja lain voimaantuloajankohdan siirtäminen
 - Uudistusten kustannukset (erityisesti kuntien ja sote-puolen) huolena
 - Etärekisteröintimenettelyn väärinkäytösriskit
 - henkilötunnuksen ja yksilöintitunnuksen rinnakkaiskäytön epäselvyydet
 - henkilötunnuksen ja yksilöintitunnuksen rinnakkaisen sääntelyn ongelmallisuus
 - Vaikutustenarviointien täydentämistä vaadittiin.

Jatkovalmistelu

-

palautteen arviointi ja
säännösmuutokset

Uusi yksilöintitunnus HE-luonnoksessa

- Luodaan edellytykset kokonaan uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotolle **henkilötunnuksen rinnalle.**
- VTJ:ssä jokaiselle ihmiselle luotaisiin hetun rinnalle uusi yksilöintitunnus, joka ei sisältäisi henkilön syntymäaikaa tai sukupuolta
 - Yksilöintitunnuksen käyttö olisi yhteiskunnassa vapaaehtoista. Organisaatio voisi halutessaan ottaa sen käyttöön henkilöt yksilöiväksi tunnukseksi hetun rinnalle tai sijaan.
- Tietosuojalakiin ja rikosasioiden tietosuojalakiin yleissäännökset yksilöintitunnuksen käsittelystä. Luovuttaminen VTJ:stä säänneltäisiin.
 - Yksilöintikäyttö laajasti sallittua, tunnistuskäyttö kokonaan kiellettyä.

Tunnusten rinnakkaisen sääntelyn ongelmallisuus

- Tietosuojavaltuutettu edellytti lausunnossaan yksilöintitunnuksen käyttöönoton mahdollistavien säännösehdotusten poistamista. Erityisesti yksilöintitunnuksen käsittelyn edellytysten poikkeaminen hetun käsittelysäännöistä ei ole TSV:n mukaan perusteltua ja voi johtaa myös hetun käsittelysääntelyn tulkinnassa epätoivottuihin johtopäätöksiin.

Tunnusten rinnakkaiskäytöstä säättäminen

- OM:n, TSV:n ja DVV:n kanssa käyty tarkentavia keskusteluja toteutuksen tarpeet huomioivasta lainsäädäntöratkaisusta
- Käsittelyn edellytyksiä tarkentava yksilöintitunnuksen sääntelyehdotus tietosuojasäädöksiin
- Henkilötunnuksen käsittelyn edellytyssäännöksiä tietosuojasäädöksissä tarkastellaan OM:n toimesta vielä tällä vaalikaudella

Etärekisteröintimenettely HE-luonnoksessa

Uusi etärekisteröintimenettely:

- Mobiilisovelluksella toimiva etärekisteröintimenettely: Henkilötiedot luettaisiin suoraan passista, henkilöllisyys varmistettaisiin kasvojentunnistusohjelmalla.
 - Säännökset biometristen tietojen käsittelystä
- Lopputuloksena henkilön perustiedot rekisteröitäisiin VTJ:ään ja hän saisi suomalaisen HETUn sekä ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen jo ennen maahan saapumista.

VTJ:n uudet taustatietokentät

- Tunnistamisen tai yksilöinnin tapa ja henkilön perustietojen lähde
- Pyritään erottelemaan etärekisteröidyt muilla tavoin tunnistetuista henkilöistä, joiden tiedot tallennettu VTJ:ään

Etärekisteröityjien tietoja VTJ:stä vastaanottaville edellytykseksi pitää etärekisteröityjien tiedot erillään muilla tavoin tunnistetuista

Säännökset VTJ-henkilöllisyyden ”korottamisesta” kun etärekisteröity tulee suomalaisen toimijan luo tunnistautumaan

Etärekisteröintimenettelyn säännösmuutokset

- Etärekisteröintimenettelyn yhteys asiointivälineeseen
- Etärekisteröintisääntelyn muut muutokset:
 - biometristen tietojen käsittelysäännöstä tarkennettu,
 - asetuksenantovaltuus poistettu ja
 - tallennettavaa tietosisältöä tarkennettu.
- huomioidaan automaattisen päätöksenteon yleislainsäädännön valmistelu

Muut säännösmuutokset

- Turvapaikanhakijoiden VTJ-rekisteröinnin edellytysten ja menettelyn tarkentaminen
- Sukupuoleen perustuvan syrjinnän ehkäisyn tehostaminen hetun muuttamissäännöksessä
 - huomioitu myös translain uudistus ja käsitteiden päivittämisen tarve
- Tehtävien ulkoistamissääntelyä ulkoiselle palveluntarjoajalle täsmennetty
- Liitelakeja yksilöintitunnuksen käyttöönoton vuoksi
- Pienempiä lisäyksiä, täydennyksiä ja korjauksia

Vaikutustenarvioinnin täydentäminen

- VM:n kysely HETU-uudistuksen keskeisten uudistusten (sukupuolineutraali hetu, yksilöintitunnus, etärekisteröinti) kustannusvaikutuksia ja hyötyjä
- Suunnattiin valtionhallinnon toimijoille, kunnille, sairaanhoitopiireille/hyvinvointialueille, itsenäisille julkisoikeudellisille laitoksille, korkeakouluille, julkista hallintotehtävää hoitaville ja muille yrityksille ja yhteisöille
- Vastauksia saatiin, mutta kattavasti ainoastaan valtionhallinnon toimijoilta
- Tuloksia arvioidaan HE:ä varten

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

(erillinen HE:stä)

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

- Vastaamo-tietomurron jälkeen toteutettiin tietovuodon uhrin asemaa tukevia uudistuksia
- Haluttiin selvittää myös mahdollisuudet helpottaa henkilötunnuksen muuttamista tietovuototilanteissa
- Hankkeessa on valmisteltu arviomuistio, jonka esityksenä on ettei hetun muuttamista helpoteta.
- Arviomuistiosta pyydettiin lausuntoja HETUn uudistamishankkeen HE:n lausuntopyynnön yhteydessä.
- **Lausuntopalautteen perusteella ei esitetä muutoksia henkilötunnuksen muuttamissääntelyyn väärinkäytöstilanteissa**

Tämä kuva pois, tilalle kuvalaatikko

Aikataulu

Lain voimaantuloajankohta

- Lakien voimaantuloajankohdiksi tavoitellaan HE-luonnoksen mukaisesti 1.1.2023

ja

- sukupuolineutraalin hetun osalta 1.1.2027

Jatkovalmistelun aikataulut

- Käsittely vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä
- Esittely valtioneuvostossa viikolla 37
- Viimeistelytyöt kesän aikana